

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертацію Стасюк Марії Іванівни
«Психологічний моніторинг емоційних станів педагога як передумова
професійного зростання», подану на здобуття наукового ступеня кандидата
психологічних наук за спеціальністю 19.00.01 – загальна психологія,
історія психології**

Сучасні трансформаційні виклики, які постають перед українською незалежністю, вимагають динамічного відреагування у різних сферах: військовій, політичній, економічній, соціальній, релігійній, освітній тощо. На наше глибоке переконання саме креативно-прагматичний розвиток освітньої політики держави є запорукою її майбутньої величі. Ті країни, які вкладають значні ресурси в освіту своїх громадян, на сьогодні мають високий рівень їх доходів й належать до клубу світових лідерів. Це аксіома, яку не можна ігнорувати.

Освітній процес багатогранний, складний, і водночас, цікавий своєю взаємодією. Педагог впливає на учня, студента і студент, учень впливають на педагога в результаті чого відбувається взаємне духовне збагачення. Але ми всі «живі люди», яких неможливо загнати в формули, теорії, тому і трапляється «педагогічне виснаження», «професійна деформація», «конфліктність», «стрес», «професійний негативізм». Зокрема, дисертанткою з'ясовано, що адекватний рівень емоційного збудження й психоемоційних проявів педагогів за результатами спостереження та бесіди виявлено лише у 7,9 % досліджуваних на основі життєрадісної інтонації, спокійних, урівноважених рухів, раціональної поведінки, партнерства, співпраці, урівноваженості, готовності жертвувати інтересами задля збереження гідності. Тому, ми вважаємо, що тематика вивчення психологічного моніторингу емоційних станів педагога як передумови професійного зростання є запорукою адекватного реагування на сучасні виклики, які постають перед суспільством.

Мета, об'єкт, предмет і завдання дослідження відповідають рівню кандидатського дослідження. Особливості авторської наукової стратегії розв'язання обраної проблеми відображено в гіпотезі та науковій новизні дослідження. На високому науковому рівні представлено теоретичні здобутки

дослідження, дисертантка не обмежилась визначенням власної наукової позиції стосовно категорій «професійне зростання», «емоційний стан», «психологічний моніторинг» тощо, в роботі здійснено ґрунтовний теоретико-методологічний аналіз означених понять з позицій філософського та психологічного підходів. Проведено науково-категоріальний аналіз понять, які є спорідненими за своїм значенням до поняття «професійне зростання».

Щодо структурування дисертації: вона складається з трьох розділів, які послідовно та змістовно розкривають напрям стратегії наукового пошуку, а також висновків до розділів, загальних висновків, бібліографії та додатків. Відзначимо, що в роботі опрацьований значний обсяг літературного матеріалу, який досить виразно висвітлює проблемне поле глибинно-психологічного пізнання психіки з орієнтацією на вивчення її внутрішніх механізмів. Це дозволило чітко й послідовно окреслити теоретичні позиції дисертації, які стали підґрунтям подальшого експериментального дослідження.

В цілому відзначимо чіткість викладення матеріалу, логічну взаємопов'язаність окремих частин роботи, високий рівень аналітичного узагальнення та наочність представлення результатів дослідження; комплексне висвітлення окремих різноспрямованих підходів до розуміння сутності проблеми; достатню кількість загальної вибірки та методик емпіричного дослідження, використання математико-статистичних методів з метою підтвердження достовірності результатів експерименту; повноту та послідовність викладення висновків роботи.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці та перевірці дієвості алгоритму проведення психологічного моніторингу емоційних станів педагога як психологічного інструментарію, мотиваційно-рушійної установки професійного зростання. Отримані результати можуть бути базою для розробки навчальних спецкурсів та спецсеминарів, окремих тренінгових програм, спрямованих на актуалізацію потенційних можливостей особистості.

Апробація і впровадження результатів дослідження відбувалося шляхом обговорення на міжнародних симпозіумах, всеукраїнських наукових

конференціях, зокрема результати дослідження впроваджено в навчальний процес Рівненського державного гуманітарного університету, Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, Рівненського інституту Університету «Україна». За темою дисертації опубліковано 11 одноосібних друкованих праць та 1 стаття у співавторстві. Зміст автореферату адекватно відбиває провідні положення дисертації.

Представлене дослідження є послідовним за своєю структурою і завершеним за змістом. Воно реалізовано на високому теоретичному та експериментальному рівнях, поставлені в ньому завдання знайшли своє відображення і розв'язання, гіпотезу дослідження підтверджено. Отже, можемо констатувати, що робота, представлена до захисту, спрямована на дослідження актуальної теми, виконана на належному науково-теоретичному та методично-організаційному рівні, володіє науковою новизною, має беззаперечну теоретичну і практичну значущість.

Поряд із позитивною характеристикою роботи слід висловити певні зауваження та побажання.

1. Наше перше зауваження стосується теоретико-методологічних основ дослідження в якому дисертантка аналізує досить широке коло понять: «психологічний моніторинг», «гуманітарна експертиза», «професійне зростання», «самоактуалізація», «стрес», «фрустрація», «депривація» та ін., на наш погляд, робота значно виграла б, якби авторка обмежилася інтерпретацією лише основних феноменів, що відповідають змісту роботи.

2. Наступне наше зауваження стосується не зовсім зрозумілого нам механізму перетворення педагога з метадепривованого в метамотивованого (чесного, відкритого, активного, спрямованого на сутність справ, справедливого тощо). Хотілося б дещо спрощеного викладу матеріалу та пояснення дисертанта.

3. В дисертаційному дослідженні на с. 142 зазначається: «Сприятли професійному зростанню педагогів покликана й синемалогія як спосіб пізнання внутрішнього світу людини, аналітико-пізнавальний процес, орієнтований на

сприйняття художніх фільмів». Назвіть декілька фільмів, які на Вашу думку, допомагають професійному зростанню педагогів?

Попри всі висловлені зауваження виконане Стасюк Марією Іванівною наукове дослідження містить цінний як теоретичний, так і практичний матеріал, вирізняється новизною результатів і висновків, що їх пропонує автор, слугуватиме подальшому вирішенню пріоритетних завдань психології.

Робота Стасюк Марії Іванівни «Психологічний моніторинг емоційних станів педагога як передумова професійного зростання» відповідає всім вимогам п. 11, п. 12 та п. 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 року № 567, які висуваються до кандидатських дисертацій, а її авторка, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата психологічних наук зі спеціальності 19.00.01 – загальна психологія, історія психології.

Офіційний опонент,
кандидат психологічних наук,
старший науковий співробітник



Маслюк А.М.

